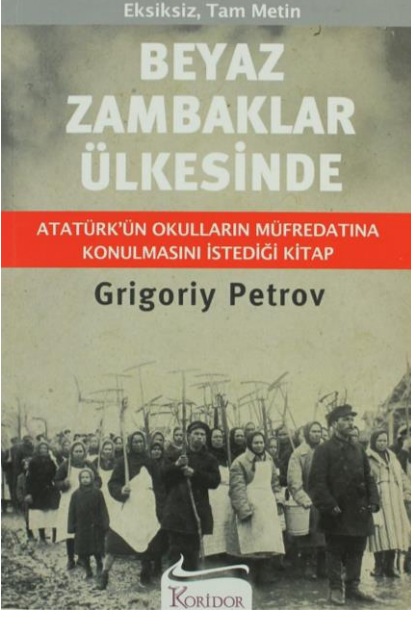

Beyaz Zambaklar Ülkesinde¹

Aydın kime denir? İnsan yaşadığı ülkenin gelişiminde ne derece sorumluluk sahibidir? Bir ülkenin geleceği nelere/kimlere bağlıdır? Bir ülke/ulus gerçek bağımsızlığını nasıl kazanır? Halk mı kahramanları yaratır, yoksa kahramanlar mı halkı?

Grigoriy Petrov tarafından yazılan ve ilk baskısı 1898 yılında yapılan *Beyaz Zambaklar Ülkesinde* adlı yapıtta tüm yoksulluklarına, içinde yaşadıkları coğrafyanın elverişsizliğine ve yönetim sorunlarına rağmen Finlandiya'daki birkaç iyi yürekli, çalışkan, azimli, kendini ülkesine adanmış insanın -genciyle, yaşlısıyla, kadınıyla, erkeğiyle- dayanışma içindeki **kalkınma öyküsü** anlatılmaktadır.

Kitap boyunca bir ülkenin gelişiminde ve dönüşümünde toplumun ne kadar önemli olduğuna tanıklık eden genç okur, gerçek aydının kim olduğunu ve toplumun gelişmesinde hangi sorumluluklara sahip olduğunu düşünme olanağı bulmaktadır. Finlandiya halkının bu dönüşümü yalnızca ekonomik, toplumsal bir dönüşüm değil; aynı zamanda İsveç toplumunun ve iktidarının baskısı altında geçen bir dönemin de sonudur.

Okur, Fin halkının ülkesinin gelişimi için neler yaptığına, nasıl mücadeleye ettiğine tanık olurken adalet, insan sevgisi, yurt sevgisi, din, sanat, ekonomik yaşam, üretim biçiminin değişmesi gibi konuları da belleğinde tartışmaktadır. Bataklıklar ve kayalıklar ülkesi olarak bilinen Finlandiya'da halkın şu anki refah düzeyine ulaşması insanların birlikte çalışmasıyla, dayanışmasıyla gerçekleşmiştir. **Elde edilen başarı belirli kişilerin değil; Fin halkının ortak bir eseridir.**

Kitapta bulunan kişi-kişi, kişi-toplum, kişi-doğa ve kişinin kendisiyle yaşadığı çatışmalar yapının heyecanla okunmasına katkıda bulunmaktadır. Çatışmalar çocuğun sevgi, başarma ve özgürlük gereksinimlerini karşılayacak biçimde geliştirilmiştir. Kitaptaki kahramanlar ve karakterler, içinde buldukları çatışmaları iletişim kurarak, akıl yürüterek ve çaba harcayarak çözerken genç okurun yaş ve deneyimlerine koşut olarak yaşam ve insan gerçekliğine yönelik yaşantılar edinebilmelerine olanak sağlamaktadır. Genç okurun dikkatinin her zaman üst seviyede tutulduğu yapıttaki çatışmaların kurgulanmasında abartılmış merak, aşırı duygusallık gibi konuyu zayıflatan özelliklere rastlanmamaktadır. Yapıtta çocuğun özdeşim kurabileceği özellikler taşıyan kahramanlar, ulaştıkları başarıları gerçekten hak etmiştir.

Aydınından köylüsüne, öğretmeninden din adamına, askerinden çiftçisine kadar tüm insanların birlikte, dayanışma içinde kalkınmasını anlatan ve **çağdaş bir destan**

¹ Petrov, G. (2015), *Beyaz Zambaklar Ülkesinde*, Çeviren: Elnur Osmanov, Koridor Yayınları.

niteliğinde olan yapıt, genç okuru sormaya, sorgulamaya ve içinde yaşadığı toplumla karşılaştırma yapmaya yönelmektedir. İçinde yaşadıkları siyasî ya da coğrafi koşullar ne olursa olsun birlikte çalışarak ülkelerini bugünlere taşıyan Finlandiya halkının mücadelesi, dünyadaki diğer uluslar için de ilham verici niteliktedir. Kurtuluş Savaşı'nı, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarını ve sonrasındaki aydınlanma sürecini de anımsatan yapıt, genç okurun, ülkesinde yaşanan sorunlara çözümler üretmesine katkı sağlamaktadır.

15 yaş ve üstü genç okurun yaşına, gelişim özelliklerine ve gereksinmelerine uygun olan "dayanışma, birlikte çalışma ve sorumluluk" izlekleri, insanların birbirleriyle iletişimlerinde daha duyarlı, daha düşünceli olmalarını ve tüm toplumun yararını gözetir biçimde davranmaları gerektiğini sezdirmektedir. Genç okurun düş kurarak, düşünerek; duyu algılarını kullanarak yaşantı kazanmasına olanak sağlayan izlek, yaşama ve insana ait durumları duyumsatıcı niteliktedir. İsveç ve Fin kültürlerini gözlemleyen genç okur, kültürlerin birbirine üstünlük kurmaması gerektiği konusunda duyarlık geliştirmekte, insanların eşit bir biçimde yaşamaları gerektiğine inanmakta ve efendi-köle anlayışına karşı çıkmaktadır.

Yapıtta 1800'ler Finlandiya'sının dönüşüm sürecinde kadınların oldukça etkili oldukları, Avrupa'daki pek çok ülkeden daha önce seçme ve seçilme hakkı elde ettikleri görülmektedir. Cinsel roller; çağdaş yaşamın gereklerine uygun olarak kurgulanmış, kadına ve erkeğe yüklenen anlam arasında ayırım yapılmamıştır. Yapıtta cinsiyet ayrımı yapılmaması genç okurda cinsiyet rolleri açısından olumlu duygular oluşmasına katkı sağlamaktadır. Bu durum, kadının ver erkeğin toplumsal yaşamda bir arada olduğunu genç okura sezdirmektedir.

Yapıt, her uluslararası sınavdan sonra adını sıklıkla duyduğumuz Suomi/Fin halkının bugünlere gelmesinin bir rastlantı olmadığını kanıtlar niteliktedir. Genç okura duygu, düşünce ve yazınsal kurguyu anlamlandırma sorumluluğu veren yapıt, okuma kültürü edinme sürecinde, "eleştirel okuma" evresinde gençlerle buluşturulması gereken bir kitap olarak değerlendirilebilir.

Her çocuğun özgürce okuyabilmesi dileğiyle...

Gökhan Karaosmanoğlu
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Doktora Öğrencisi